

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vsa druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inserati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslani in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-srbska vojna.

Boji v Srbiji.

V Srbiji se nadaljuje naše gibanje, ki velja novi grupaciji, ne da bi se bilo Srbom doslej posrečilo to gibanje občutno motiti. Pri operacijah manj številnih sil proti premoči, ki se pokaže v svojem učinku navadno šele tekom boja, pogosto šele tik pred odločitvijo, je pač previdno, umakniti svoje čete in obnoviti poskus, doseči odločitev, kje drugod. Srbi so v poziciji med Arangelovcem in Gornjim Milanovcem, ki je od narave in umetno zelo močna, pritegnili kakih 50.000 mož. Uvodni boji zahodno od teh krajev so dali našemu vodstvu opirališča za izprembo operacijskega načrta. Poizvedbe z letalci in posebnimi oddelki v močno gozdnati pokrajini in proti neprodorno zakritim utrdbam niso mogle prinesiti popolne jasnosti. Jasnost je bilo torej treba doseči z boji.

Nove odločbe na južnem bojišču.

Z južnega bojišča poročajo uradno: Ofenziva, s katero smo prodrli od Drine v južnovzhodni smeri, je zadela južnovzhodno od Valjeva na silno nadmočnega nasprotnika. Morali smo jo ne samo opustiti, temveč je tudi povzročila umikajoče kretanje naših čet, ki so se borile že mnogo tednov trdovratno in sijajno, toda z velikimi izgubami.

Temu nasproti smo pridobili Belgrad. Iz tega izvirajoči splošni položaj bo imel za posledico nove operative odločitve in ukrepe, ki morajo služiti prepoditvi sovražnika.

O ojačenjih, ki so prispela v Srbijo, poročajo, da so pripeljele dne 10. decembra ruske donavske ladje (100 remorkerjev z 10 vlečnimi ladjami) municijo in živež za srbske čete. Drugi dan je plulo po Donavi zopet 35 ruskih ladij z vojnim materijalom in ruskimi četami za Srbijo.

Vsled operativnega položaja je naša armada zapustila Belgrad.

Ker je bilo potrebno, da smo umaknili svoje desno krilo, se nam je vsled nastalega operativ-

nega položaja zdelo umestno, da smo sedaj zapustili tudi Belgrad. Izpraznili smo mesto brez boja.

Čete so vsled prestanih štrapac in bojov pač trpele, vendar pa jih navdaja najboljši duh.

Z vojaške strokovne strani se povdarja, da so zapustile naše čete Belgrad, ker se je pokazalo to iz vojaških ožirov za potrebno. Srbsko glavno mesto smo brez bojov zapustili. Vojaške vrednosti mu nismo pripisovali. Naše čete bi se v Belgradu lahko še držale, toda to bi bilo absorbiralo mnogo sil, ki bi nam manjkale potem na onih točkah, kjer bo prišlo najbrž do odločitve. Prehodni srbski uspehi nam ne smejo otresti trdnega prepričanja, da se pripravlja velik udarec proti srbski armadi.

Avstrijsko-ruska vojna.

Bitka pod Krakovom.

Pod Krakovom je prenehalo grmenje topov. Od časa do časa so se še v torek, sredo in četrtek slišali zamolkli topovski streli iz severne strani, a to ni bilo več tisto silno grmenje, vsled katerega so šklepetala okna na krakovskih hišah.

Rusi so se umaknili izpred Krakova na vseh točkah tako pri Skali in Wolbromu, kakor tudi pri Wieliczki.

Takisto so se ruske čete na celi črti umaknile tudi pri Lipnici Murowani v bohenskem okraju.

Zmagovito prodiranje preko Karpatov.

V zapadni Galiciji smo nadaljevali zasledovanje Rusov in smo zopet pridobili med manjšimi in večjimi boji povsodi v smeri proti severu na prostoru. Sedaj je tudi Dukla zopet v naši posesti.

Naše kolone, ki so prodrle preko Karpatov, so vjele včeraj in predvčerajšnjim 9000 vjetnikov in so vplenile 10 strojnih pušk.

Položaj na naši fronti od Rajbrota do vzhodno od Krakova in na južnem Poljskem je neizpremenjen. Severno od Lowicza so naši zavezniki v napadu prodrli proti spodnji Bzuri.

Rusi se umikajo v zapadni Galiciji.

Ofenziva naših armad je prisilila sovražnika, da se je v zapadni Galiciji umaknil in da se je

tudi ruska fronta na južnem Poljskem jela majati.

Naše sovražnika v zapadni Galiciji z juga semkaj neumorno zasledujoče čete so dospele včeraj do črte Jaslo—Rajbrot. Pri tem zasledovanju in v zadnji bitki smo po dosedanjih poročilih vjeli 31.000 Rusov. Danes prihajajo vesti o umikajočem se gibanju sovražnika na celokupni fronti Rajbrot—Niepolomice—Wolbrom—Novo Radomsk—Piotrkow.

V gorovju Karpatov smo ukrenili primerne odredbe proti prodiranju sovražnih čet v dolini Latorcze.

Ruski poraz pri Limanowi.

V bitki v zapadni Galiciji smo porazili pri Limanowi rusko levo krilo in je prisilili, da se je umaknilo. Odredili smo zasledovanje sovražnika. Vse napade na ostali bojni fronti smo odbili prav tako, kakor prejšnje dni.

Naše čete, ki so prodrle preko Karpatov, so zopet med mnogimi boji energično nadaljevale zasledovanje. Popoldne smo osvojili Novi Sandec, naše čete pa so zopet vkorakale v Gorlice, Grybow in Zmigrod.

Zemlinski komitai smo popolnoma očistili sovražnika.

V vzhodnih Karpatih, oddaljenih od pozorišča velikih dogodkov, ni mogel sovražnik južno od gorskega grebena nikjer pridobiti bistvenega prostora. Vobče drže naše čete sedla, v Bukovini pa črto doline Sučave. V južni Poljski ni bojov. Severno od Lowicza nadaljujejo naši zavezniki uspešno napad na močno utrjene ruske postojanke.

Prodiranje naših čet v Karpatih.

Kljub vsem mogočim težkočam zimske gorske pokrajine, nadaljujejo naše čete svoje prodiranje v Karpatih med neprestanimi zmagovitimi borbami in sicer nevzdržno. Dne 11. t. m. smo vjeli nad 2000 Rusov. — Gorski prelazi zapadno Lupskovskega sedla so zopet v naši posesti.

V prostoru južno od Gorlic, Grybowa in Novega Sandeca so se pričeli večji boji. V zapadni Galiciji še traja bitka, katere fronta se razteza iz okolice vzhodno od Tymbarka v prostor vzhodno od Krakova.

PODLISTEK.

Vladislav Reymont:

Med potjo.

„Ako bo gospod pil čaj, ga takoj pripravim.“
„Kje pa je ostal Matevž, da ga ti nadomestuješ?“

„Saj ste mu, gospod, dali dopust. Čez praznike je pohitel domov k svoji ženski.“

„Res je. Ali je zunaj mraz?“

„Hud mraz. Sneg se kar blišči in mraz se vjeda v kožo,“ odgovori mlado dekle, pravi tipus kmečke lepote: ne preveč, močno raščena, rožnatega, okroglega obraza, lepih potez in velikih modrih oči.

Popravila si je rdečo ruto na glavi, brskala z železno kljuko med poleni v peči ter se ni upala nadaljevati. Le semtertja je pogledala postrani na moža, ki je sedel pri oknu. Nekako ponižno in žalostno je gledala njegov potegnjeni suhi in otožni obraz. Bil je to še mladosten obraz, a izraz mu je bil pasiven, skoro slaboten in utrujen. Modre, oplahnele oči so gledale zaspano; njegove kretnje so bile trudne in okorne.

„Mareysia, pa mi napravi čaj!“ zakliče po dolgem molku ter jo pogleda.

Dekle je pobesilo oči ter si dalo opravila pri samovarju.

„Je-li oče doma?“

„Ne, očka se je peljal v mesto, da nakupi za praznike.“

„Danes je torej sveti večer?“ vpraša ponovno.

„Seveda! In vi se odpeljete k svojcem?“ vpraša bojazljivo.

„Da. Hiteti moram.“

Dvignil se je ter hitro stopical po sobi.

„Dopust imam, peljal se bom,“ premišluje in riše kroge v ilovnata tla. „Peljal se bom . . . prazniki . . . peljal se bom,“ in hipno je obstal sredi sobe. „Aha, peljal se bom k Josipu, saj me je povabil,“ odgovarja si sam ter pije čaj.

Pil je hitro. Skoro mrzlično se je napravil ter gledal vsak trenotek na uro. Stopil je pred hišo, objel obzorje s pogledom ter se obrnil na drugo stran koče, k družini, pri kateri je stanoval in celo jedel.

„Ostani z Bogom, Wamrzonowa!“ reče in ponudi kmetici roko.

„Potujte z Bogom!“ odgovori mu kmetica, si obriše roko v predpasnik ter mu jo boječe ponudi.

„In ti, Mareysia, zdravstvuj!“

Zaplemenel je dekliču obraz in poljubiti mu je hotela roka, a on jo je hitro odmaknil.

„Kdaj se vrnete?“

„Tega še sam ne vem gotovo, sigurno pa na praznik sv. Štefana. No pa pozdravljeni!“

„Bog z vami in srečno pot!“ odgovorita mu obe ženski ter se globoko priklonita.

Zunaj ga je objel oster mraz. Sneg se je bliščal in lesketal v solncu; srež je pokrival liki srebrn puh drevje in ograje ter se zibal ob slamnatih strehah kakor lahno perje. Brzjavne žice, ki so tekale tik za kočo sporedno z železniškim

tirom, so bile videti kakor bombažaste niti, ki so ovite z debelimi cunjami ter so pele v zamolklem, nedoločnem ječanju.

Stopil je na železniški nasip, a koj pri tiru mu je zastavil pot čuvaj.

„Ali mi dovolite dopust do polnočnice?“ prosi ponižno.

„Dobro!“

„Prosim, gospod, dve jerebici sta obviseli na žicah. Ploska jih je našel in prinesel semkaj.“

„Nesite jih v moje stanovanje in recite Wamrzonowi, da jih obesil na mraz.“

Šel je po nasipu. Sneg je pokrival z belo odejo polja in nižavo in hrib in nasip. Le štirje modro se svetlikajoči tiri, sporedno tekoč, so se razlikovali. Drevje in grmičevje, ki je raslo ob potu, se je šibilo pod sneženo teže.

Kroginkrog je bilo žalostno. Od treh strani so mejili obzorje modrikasti gozdovi liki zid, in na četrti strani so temnele v daljavi male vasice, kakor da bi jih peza snega tiščala k tlom. Zrak je obvladal tih mir. Le kavke so se podile po nasipu, iskale hrane ter se dvigale s kreščecim vpitjem. Semtertja je kopica jerebic sfrčala v zrak ter se zopet spustila na velike kupe kamenja, ki so bili kakor kozolci razstreseni po polju. Hitro je hodil, zakaj do postaje je imel še pet vrst. Šel je mimo surovo ometanih čuvajnic, ki so stale tesno druga poleg druge, pozdravljal uslužbence in pogledi so mu hiteli nestrpnost naprej. Tovorni vlaki so hiteli mimo njega tako tiho, kakor da bi se ne dotikali tira, nego da bi jačali po zraku, puščajoč

Dne 11. t. m. se je zopet ponesrečilo več ruskih napadov ob našem artilerijskem ognju. Posadka v Przemyslu je pri svojem zadnjem izpadu vjela 700 Rusov in vplenila 18 strojnih pušk z zelo mnogo municije.

Boji v Karpatih.

Naša armada v Karpatih je zasledujoč Ruse, na severnem Ogrskem poražene, prodrla na obeh straneh gorskega prelaza Dukle ter stoje deli te vojske že na galiških tleh. Boj se je pričel južno od črte Gorlice—Grybow—Novi Sandec. Fronta teh bojev je proti severozahodu. Če se posreči tu pridobiti proti severozahodu na prostoru, potem se ruske čete v zahodnji Galiciji ne bodo mogle več držati. Ruska fronta je stala prvotna proti zahodu, sedaj so bili Rusi prisiljeni izpremeniti svojo fronto proti jugozahodu.

Iz komitata Zemplin so se morale ruske čete že umakniti preko meje, v komitatu Saros se Rusi že umikajo ter so ta komitat že skoraj popolnoma zapustili. Majhni ruski oddelki se nahajajo še na severni meji komitatu Bereg in Marmaros. V marmaroškem komitatu položaj ne daje povoda za skrb. Na meji pri Körösmezeju in Vissovölgyju ni sovražnika.

V Galiciji in južni Poljski se Rusi umikajo.

V Galiciji in v južni Poljski zasledujemo umikajočega se sovražnika na celi fronti. Pri Lisku, Krosnu, Jaslu in v dolini reke Biale se upirajo močne sovražne čete. V dolini Dunajeca so naše čete prodrele, boreč se, do Zakliczyna. Tudi Bochnijo smo zopet zavzeli.

V južni Poljski so se morale sovražne zadnje čete povsod po kratkih bojih umakniti pred zavezniškimi armadami.

V Karpatih Rusi še niso opustili prodiranja v dolini Latorcze. V zgornji dolini Nadvorske Bistrice smo odbili sovražni napad.

Posadka v Przemyslu je izvršila znova večji izpad, pri katerem se je odlikovalo ogrsko domobranstvo pri osvojitvi nekega oporišča z žičnato zavoro. Kakor navadno, je privedla sabo v trdnjavo vjetnike in vpljenjene strojne puške.

Nemško-francoska vojna.

Ponesrečena francoska ofenziva pri Apremontu in Flireyju.

Ker se je dne 11. decembra ponesrečila francoska ofenziva na Apremont je sovražnik dne 12. t. m. popoldne izvršil v široki fronti napad preko Flireyja. Napad se je končal za Francoze z izgubo 600 vjetnikov in z velikim številom mrtvih in ranjenih. Sicer je potekel ta dan na zapadnem bojišču v bistvu mirno.

Odbiti francoski napadi.

Francozi so včeraj na več točkah izvršili brezuspešne napade. Napad na nemške pozicije jugovzhodno od Yperna se je ponesrečil. Nasprotnik je imel velike izgube. Odbili so s težkimi izgubami za sovražnika napadnikov sunez iz okolice severnovzhodno od Suippes, takisto tudi sovražni napad severnovzhodno od Ornesa.

V okolici Ailly-Apremont so Francozi v štirikratnem naskoku poskušali zavzeti nemške postojanke. Napadi so se ponesrečili.

Takisto se je ponesrečil ponovljen sovražni sunez iz smeri Flireyja. V Vozejih boji še trajajo. Pri zopetni osvojitvi vasi Steinbach zapadno od Senntheima so vjeli 300 mož.

Ponesrečen francoski napad pri Nieuportu.

Na zapadu je sovražnik znova poskusil preko Nieuporta napraviti sunez, pri čemer ga je od morja sem podpiral ogenj njegovih ladij. Ogenj je bil popolnoma brez uspeha. Napad so nemške čete odbile in vjele 450 Francozov. Na ostali fronti je vredno omeniti samo to, da so v naskoku zavzeli višino zapadno od Sennheima, ki jo je sovražnik od predvčerajšnjega dne žilavo branil.

Nemško-angleška vojna.

Križarke „Nürnberg“.

Angleško brodovje je došlo križarko „Nürnberg“ po razburljivem lovljenju in jo je pozvalo, naj se vda. „Nürnberg“ je ta poziv odklonila in se je borila, dokler se ni potopila. Zasledujoče brodovje so tvorile križarke „Shanon“, „Achilles“, „Cochrane“ in „Natal“.

Brezžično poročilo iz Port Stanley pravi, da se je potopil z admiralsko ladjo „Scharnhorst“ tudi admiral grof Spee. Na brezžičen poziv, naj se vda, ni bilo nobenega odgovora.

Nemški podmorski čoln pred Dovrom.

Pred par dnevi so poskusili nemški podmorski čolni vdreti v pristanišče v Dovru. Prvi podmorski čoln so opazili ob 4. uri 40 minut zjutraj ter ga obstreljevali, nakar je izginil. Ob pol 7. zjutraj je poskusilo baje 6 podmorskih čolnov vdreti v pristanišče. Napadi pa so bili odbiti. Kakih 100 strelav iz topov je bilo oddanih. Angleške ladje v pristanišču so ostale nepoškodovane.

Potopljeni angleški parnik.

Glasom poročila Loyda iz Oporta, je utonilo 33 mož in kapitan parnika „Bogor“, ki se je potopil pri Mindelu. Dva mornarja in 2 kurjača sta bila rešena.

Pomorska bitka v Severnem morju.

Deli našega brodovja so udarili proti angleškemu vzhodnemu obrežju in so obstreljevali 16. zjutraj utrjeni pristanišči Scarborough in Hartlepool. O nadaljnjem poteku podjetja za sedaj še ne moremo ničesar poročati.

Po angleških vesteh je bilo v Hartlepoolu nad 20 oseb ubitih in 60 ranjenih. Škoda je znatna. Gasometer Gori. Obstreljevanje trdnjave West-hartlepool se je pričelo med 8. in 9. zjutraj. V Scarboroughu ste bili poškodovani dve cerkvi. Več streh se je zrušilo.

V Whitbyju je baje zgodovinsko opatijsko poslopje deloma razdejano. Prebivalstvo beži v notranjost države.

London, 16. decembra. (Kor. ur.) Admiraliteta razglša: Brodovje je izvršilo danes zjutraj važne kretnje v Severnem morju. Pristanišči Scarborough in Hartlepool ste bili bombardirani. Naše flotile so na raznih točkah zapletene v boj. Z akcijo nadaljujemo.

Iz Hulla poročajo, da so oblasti v Scarboroughu že zgodaj zjutraj dobile obvestilo o nameravanju napadu na obrežje. Za to so z največjo skrbjo pripravile vse potrebno za obrambo. Vse enote, artilerija in infanterija, so bile na svojem mestu. Kakor poroča „Ewening Chronicle“ v Newkastlu, se domneva, da so se obstreljevanja Hartlepoola udeležile 3 nemške križarke. Jedva so pričele z ognjem, so jih napadli 4 angleški torpedni rušilci.

Nemško-ruska vojna.

Zavzetje Lodza.

Izpraznenje Lodza s strani Rusov se je zgodilo skrivoma po noči, torej brez boja, izprva neopazeno. Bilo pa je le uspeh prejšnjih tridnevni bojov. V teh so imeli Rusi prav velikanske izgube, zlasti od nemške težke artilerije.

Zapuščeni ruski strelski jarki so bili polni mrtvih. Še nikdar v vseh bojih vzhodnje vojske, niti pri Tannenbergu, niso čete korakale preko toliko ruskih trupel, kakor v bojih za Lodz, Lovič in sploh med Pabianicami in Vislo. Dasiravno so napadale nemške čete, so daleč zaostajale izgube za izgubami Rusov. Zlasti so v nasprotju z njimi izgubili prav nesorazmerno malo mrtvih. Tako je padlo, ko se je 25. rezervni zbor prebil do tega dela armade samo 120 mož.

Za razmere pri sovražniku, je temu nasproti značilno, da so našli na neki višini južno od Lutomska nič manj, kakor 887 mrtvih Rusov in jih pokopali.

Tudi ruske izgube v skupnosti se lahko kakor v prejšnjih bitkah, precej zanišljivo precenijo. Znašale so v dosedanjih bojih na Poljskem 80.000, med tem ko so jih že odposlali z železnico v Nemčijo, najmanj 150.000 mož.

Nemci so v severni Poljski osvojili več ruskih pozicij in vjeli 11.000 mož.

Veliki glavni stan javlja dne 13. decembra dopoldne:

Na severnem Poljskem smo osvojili več sovražnih postojank; pri tem smo vjeli 11.000 sovražnikov in vplenili 43 strojnih pušk.

Nemška kolona je zavzela svoje stare pozicije.

Nemška kolona, ki je prodrla iz Soldave preko Mlave v smeri Ciechanowa, zavzema pred nadmočnim sovražnikom zopet svoje stare pozicije. Neugodno vreme upliva na naše ukrepe.

Turška proti tripelententi.

Proglasitev svete vojne v Sarajevu.

V Sarajevu je reis ul ulema proglasil dne 11. decembra opoldne v Begovi mošaji v navzočnosti številnih muzlimanov sveto vojno. Ko je prebral fetva v turškem in v hrvatskem jeziku je razložil pomen svete vojne, ki določa, da se morajo vsi muzlimani skupno z Nemčijo in z Avstrijo boriti. Končala se je ta proglasitev z molitvijo za zmago.

Dardanele.

Zavezniško brodovje je opustilo obstreljevanje dardanelskih fortov ter se je umaknilo iz turških voda.

Angleški podmorski čoln uničil turško vojno ladjo v Dardanelah.

Podmorski čoln B II. je vdrl včeraj v Dardanele, podplul 5 vrst min ter torpediral turško vojno ladjo „Mesudije“, ki se je potopila. Podmorski čoln se je vrnil nepoškodovan.

Obljube tripelentente Perziji.

Tripelententa obljublja Perziji mesta Kerbela in Nedžef v turški Arabiji, pod pogojem, da ostane nevtralna.

za seboj vijugasto črto dima, ki je obvisela v zraku.

Truden je došel do postaje, a do osebnega vlaka je imel še uro časa.

V načelnikovi pisarni je našel samo službojočega uradnika pri brzojavnem aparatu.

„Kaj, vi ste sami?“ vpraša po končanem pozdravu.

„Vsi so se odpeljali do Wilkovskega. Do osebnega vlaka so zopet tu.“

„Ah, na večer . . .“ zašepetal je ter se vsedel na divan.

Molček je sedel, a kmalu se je povpraševal v mislih: „Kam naj se jaz peljem v praznikih? Kam?“

Pred mesecem dni ga je povabil tovariš za praznike ter mu obljubil, da mu radi tega še piše. A pisal ni. On pa se je po tem uravnaval ter se veselil, da bo praznike kar najbolje prebil. Pozabil je bil, da tovariš ni pismeno obnovil povabila, vzel si je dopust in sedaj naj bi se peljal tja. A obšla ga je neka nemirnost, neka nesigurnost, nekaj kakor sram.

„Zakaj ni pisal?“ premišljal je z vedno večjo bolešijo. „Morda me ne želi . . .“

„Prosim, milostivi gospod, stara gospoda z gospodično je prišla, gospod naj bi takoj prišel tja.“

„Gospod Stanislaw,“ prosi brzojavni uradnik, zastopajte me trenotek pri aparatu. Za hip skočim domov, da si delimo blagoslovljeno. Takoj sem zopet tu.“

„Dobro,“ in vsedel se je k aparatu.

„Ze dobro,“ si misli, „a kam naj se popeljem jaz za praznike?“ šepče. Občutil je svojo osamelost in topa bolelost se ga je polasčala ter prevevala njegovo dušo. „Kam se popeljem za praznike?“ Misli so mu pohitele v širni svet, a nikjer niso našle točke, da bi se odpočile, ni bilo duše, ki bi ga bila pričakovala. Nič. Popolna puščoba.

Hitro je zapel aparat. Dal je signal, da je navzoč, si pripravil papirnati trak ter bral: „Srčne pozdrave na vse iz Bolimove.“

„Morda me je povabil Josip kar tako, iz vljudnosti,“ si misli.

„Tovorni vlak, okraski za božično drevo, št. 1247, dospeli; št. 112 zadržati in poslati nazaj!“ zakliče aparat nanovo. Stanislaw bere in vpiše, a občutek, da ni vedel, kam bi se odpeljal, se mu je čim dalje bolj zaril v možgane in obvladal ga je grenak občutek, da se združujejo danes zvečer vsi, da se današnji dan topi v sreči neštivilno src. Le on je bil sam, čisto sam, izven prijateljskega kroga, izven svečanosti tega častitega dne.

„Vsi osebni vozovi se priklapijo na vlak št. 7!“ ukazal je aparat nadalje.

„To mora biti tamkaj gnječa! Vse odpelje na praznike,“ misli z nekako zavistjo, a aparat je začel zopet tikati: „Mamica! Pošlji mnogo voz. Pridemo popoldan vsi. Prinesemo vse seboj. Vladek.“ Prepisal je brzojav ter ga odposlal takoj s posebnim selom. V pisarni je postajalo tiho, le ura je brenčala neumorno svoj tik—tak, tik—tak.

„Mamica, mamica!“ ponavlja Stanislaw z nekako slastjo in v njegovi duši je zabrnela neka struna tiho a bolešno.

Brzojavni uradnik plane notri, obraz mu je

odseval veselja. Hitro mu je pravil o svojcih ter šel takoj na delo. Kubicki je legel zopet molče na divan.

„Osebni vlak prihaja,“ mrmra telegrafist.

Kubicki si je dal pri blagajni potrditi listek ter je stopil na peron.

Osebni vlak je prišel in napolnil drugače tako tiho postajo s šumom. Množica ljudi je izstopila in ravno toliko jih je pričakovalo na peronu. Kubicki je gledal, kako prijateljsko so se pozdravljali ljudje, stisnil ustnice še tesneje ter vstopil v vlak. Šel je skozi vozove, a povsod je našel isto gnječjo. Vse je govorilo, iz obrazov vseh je odsevalo veselje.

Na stopnicah zadnjega voza je obstal in ko se je jel vlak premikati, je skočil doli ter se ni odpeljal.

„Grom in strela! Se pes ima koč in gosпода — in jaz . . .“ sikal je jezno, šel k bifeju in pil kozarec za kozarcem.

Različni znanci so prišli, se pozdravljali, menjali par vsakdanjih besed in zopet odhajali. Mirno je sedel tu, kajti v srcu mu je tlel pritajen up, da ga kdo za božič povabi — a nihče ni tega storil. Že je solnce rudečilo v zatonu, ko se je dvignil; kupil je pri bifeju še steklenico žganja in drobnarij ter se vlekkel nazaj proti domu. Megla se je vlekla nad snegom, v ozadju je bliščalo kakor milijarde opalov, zapadni obronci neba pa je bil prevlečen z zlatom in baržunom, ko se je Kubicki bližal svojemu stanovanju. Ni se zmenil za ničesar in ničesar ni zapazil, samo nečesa si je bil svest: da je bil na svetu. Dalje prih.

Resen konflikt med Italijo in Turčijo.

V noči dne 11. novembra so mnogoštevilni turški orožniki izsilili vstop v angleški konzulat v Hodejdi, da se polaste angleškega konzula. Ta je pobegnil v sosednji italijanski konzulat s tem, da je skočil čez zidovje, ki loči terasi obeh pošlopj. Turški orožniki so vdrli nato v italijanski konzulat oddali par strelav iz pušk, pri čemer je bil neki kavas ranjen in so se polastili angleškega konzula. Eritrejska vlada je dobila obvestilo o teh dogodkih dne 20. novembra, in sicer potom nekega italijanskega parnika. Odredila je takoj, da se odpošlje italijanska vojna ladja „Giuliana“, ki je dospela v Hodejdo dne 3. decembra.

S pomočjo radijotelegrafičnega aparata „Giuliane“ so prispela prva direktna poročila voditeja italijanskega konzulata Cecchija. Brzojavna zveza s Hodejdo je še vedno prekinjena. Odrejeno je bilo vse potrebno, da se omogoči, da stopi Cecchi lahko v zvezo z vlado.

Italijanska vlada je takoj, ko je dobila obvestilo o dogodkih, dala italijanskemu poslanstvu primerna navodila, da zahteva pristojno zadoščenje.

Šolsko ladjo „Beethoven“ pogrešajo.

O trgovski šolski ladji „Beethoven“, ki je zapustila dne 29. marca New Castle v Avstraliji, s premogom za Valparaiso, doslej kljub poizvedovanju ni bilo dobiti sledu. Ker so divjali v drugi polovici maja hudi viharji ob čilski obali, je verjetno, da se je ladja potopila. Poveljnik ladje je bil Viktor Oršulek iz Olomuca, prvi častnik Cosulich. Poleg teh dveh je bilo na ladji 2 mož in 20 kadetov iz raznih krajev monarhije.

Burne demonstracije na rimski univerzi.

Že več dni se ponavljajo na univerzi uprav divji prizori. Dijaki demonstrirajo za vojno ter psujejo in ogrožajo one profesorje, ki se zavzemajo za nevtralnost, posebno pa one, ki so znani kot prijatelji Nemčije. Zlasti neprijetni prizori so se odigrali v slušalnici profesorja Marinettija, katerega so dijaki kot prijatelja Nemcev celo dejansko napadli.

Argentinsko žito za Italijo.

Med argentinsko in italijansko vlado je prišlo sedaj v vseh važnih finančnih vprašanjih do sporazuma in v kratkem se prično ogromni transporti argentinskega žita v Italijo.

ZAHVALA.

Gospojni odbor v Kranju za nabiranje darov v prid vojno-oskrbovalnemu uradu c. in kr. vojnega ministrstva na Dunaju izreka tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem darovalcem, ki so darovali ali v gotovini ali v živilih, ter s tem pripomogli, da se je olajšalo in znatno priboljšalo težko stališče naših hrabrih mož in fantov-vojakov, nahajajočih se na bojnih poljih ali pa v bolnicah. Zahvaljuje se pa tudi velečastnim gg. župnikom, gospodom županom in občinskim odbornikom, ki so s svojo prijaznostjo in požrtvovalnostjo veliko pripomogli, do lepega vspepa pri nabiranju. Nabralo se je v sledečih župnijah:

Cerklje	219 mern. krom.	K 252 70 v gotovini
Goriče	18 " "	" 24 20 " "
Naklo-Podbr.	28 " "	" 117 70 " "
Mavčiče	40 " "	" 39 04 " "
Predoslje in nekaj Primsk.	120 " "	" 129 10 " "
Preddvor	120 " "	" 5 30 " "
Smlednik	80 " "	" 31 16 " "
Šenčur	306 " "	" 188 90 " "
Smartno	47 " "	" 226 85 " "
Trboje	20 " "	" — " "
Trstenik	29 " "	" — " "
Velesovo	65 " "	" 143 — " "

oddane neposredno c. kr. glavarstvu in
Cičiče Hrastje od tega odposlane 78 90 " "
in Prebačevo c. kr. deželnemu predsestvu v Ljubljani.

1092 mern. krom. K 1236 85 v gotovini
Dar gospoda Vinka Majdič vitez Fran Josipovega reda veleindustrijalec i. t. d. " 1000 — " "

K 2236 85 v gotovini

Poleg navedenega nabralo se je v župnijah Cerklje, Predoslje in Šenčur 190 kg pšenice. V vseh županjah pa še mnogo fižola, zeljnatih glav, jajc, masla, masti, sladkorja, jabolk, orehov, kostanja, kokoši, klobas, nekaj cigaret, medu in raznoterosti. Iz predoslske župnije izročil je od zgoraj omenjenega naravnost c. kr. okr. glavarstvu deželni poslanec, tovarnar g. Ivan Zabret 68 80 K v gotovini 35 vreč krompirja, 2 vječi jabolk, 115 kg pšenice in 71 kg fižola. Odposlalo se je od tega na razne bolnice za ranjence 350 jajc, 7 kokoši, vsa jabolka, 50 parov darovanih, 150 parov kupljenih klobas, 500 cigaret, maslo, sladkor, orehi in

raznosti. 575 jajc, 240 klobas, med, kekse in krompir je pa odbor poslal na c. kr. vojno-oskrbovalni urad v Ljubljani. Iz gotovine nabavila se je volna, 2 zaboja pletiva, med tem 13 jopičev, poslal je odbor na nabiralnico c. kr. vojno-oskrbovalnega urala v Ljubljani. Napletlo se je že nad 300 komadov. Največ pletiva se izdeluje pod vodstvom gđč. učiteljic iz Kranja, Predoselj in Primskovega. Odbor je dosedaj nakupil 270 komadov gorskega perila in 48 volnatih jopičev. To se razdeljuje v kraju in okolici deloma vojakom samim ali starišem, ženam in otrokom vpoklicanih. 40 vojakom, ki so odšli iz kranjskega kolodvora je odbor preskrbel toplo obleko, Za božičnico vojakom je podaril odbor K 200, v gotovini nadalje 13100 cigaret, 125 zavitkov tobaka, 400 parov prekajenih klobas, čokolade, kekse in konjak in poslal naslednjim:

c. in kr. lovski bataljon št. 7 3100 cigaret, kekse, čokolade in steklenice konjaka.

c. in kr. pešpolk št. 17 6000 cigaret, 75 zav. tobaka, 250 p. prekajenih klobas, 1 stekl. konjaka, kekse, čokolade.

c. kr. domobranski polk št. 27 2000 cigaret, 100 p. prekajenih klobas, 25 zav. tobaka.

c. kr. črnovojniško poveljstvo 50 p. prekajenih klobas, 2000 cigaret, 25 zav. tobaka, stekl. konjaka, čokolade, kekse.

S tem podaja odbor poročilo o svojem dosedanjem delovanju, katero je bilo le vsled požrtvovalnosti darovalcev v toliki meri omogočeno, ter se priporoča najtopleje še za nadaljina darila in prispevke. Vam pa še jedenkrat najsrčnejša hvala!

Za gospejni odbor.

Matilda Majdič
podpredsednica.

Leopoldina Šavnik
predsednica.

DNEVNE VESTI.

Razglas. Z ministrsko naredbo št. 324 drž. zak. se je odredilo, kako se mora žito (pšenica, rž, ječmen in koruza) v moko zmleti in v kaki sestavi sme moka v promet priti. Pri tem se zlasti opozarja na §§ 7 in 8 omenjene naredbe, glasom katerih se mora moka načeloma že v mlinih zmešati in se smejo mokine zmesi le pod navedbo odstotka zmesi prodajati. Na podlagi ministrske naredbe z dne 28. novembra 1914 št. 325 drž. zak. pa je c. kr. deželna vlada za Kranjsko z razglasom z dne 7. decembra 1914 št. 34721 objavljenim z dne 7. decembra t. l. izdanem in razposlanem XX. kosu deželnega zakonika za vovodino Kranjsko določila najvišje cene za veliko trgovino z žitom in moko. Na določila teh dveh naredb se s pristavkom opozarja, da bo vsako neopazovanje istih podpisana oblast kar najstrožje kaznovala z denarnimi globami do 5000 K ali z zaporom do šestih mesecev.

Razglas. Lov krajevne občine Križe se bode dne 2. januarja 1915 ob 11. uri dopoldne na uradnem dnevu v občinski pisarni v Tržiču potom javne dražbe v zakup oddal za dobo 5 let t. j. od 1. marca 1915 do 29. februarja 1920. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

Izplačevanje odškodnin za konje in vozove. Dogaja se, da se odškodnine, ki jih vojna uprava izplačuje za prevzete konje in vozove posameznikom, ne more izplačati, ker je gospodar odšel k vojakom in ker se ne more obvestiti o izplačilu. Pri tem čestokrat trpi obrt in kmetija, ki je v rokah doma ostalih sorodnikov ali svojcev. Da se temu zlu odpomore, je finančno ministrstvo odredilo, da se na prošnjo svojcev pri vojaki

služečim gospodarjem, ki so izročili vojni upravi svoje konje in vozove, za take slučaje sme postaviti kurator, da sprejema in sorodnikom izroča izplačila. Kuratorje postavlja potom finančne prokuratorure kompetentno sodišče.

Iz ruskega vjetništva je pisal svojemu očetu tudi že za mrtvega proglašeni Josip Jenko, Babičev iz Zgornjega Brnika, bivši uradnik „Zveze slovenskih zadrug“ v Ljubljani. Sedaj se nahaja v Gorod-Tjumeni v Tobolski guberniji v Sibiriji. V bojnem metežu je bil na severnem bojišču ravno dva meseca. Vjet je bil z drugimi vred na črti Pržemysl—Krakov dne 16. oktobra in prispel na sedanje mesto po neprestani vožnji ravno čez en mesec, dne 16. novembra. Tako vstajajo v daljni Sibiriji vedno zopet mrtvi iz grobov!

Zimski sport v Bohinju in na Bledu. „Deželna zveza za tujski promet in turistiko na Kranjskem“ v Ljubljani je vse potrebno odredila, da se bo tudi letos, kljub izrednim razmeram mogel gojiti zimski sport. Sankališče v Bohinjski Bistrici je pripravljeno in bo odprto, kakor zadnja leta. Za progo Trst-Jesenice se bodo oddajali znižani vozni listki, posebnega športnega vlaka, kakor je to bilo pretekla leta, pa letos ne bo.

Deželna vodosilna naprava na Završnici. C. kr. poljedelsko ministrstvo je, kakor znano, lani oktobra meseca potrdilo odlok c. kr. deželne vlade, s katerim se je kranjskemu deželnemu odboru skupno z upravo državnih železnic dalo vodopravno dovoljenje za izgraditev vodosilne vaprave, zlasti električne centrale na Završnici pod gotovimi pogoji. Proti tej odločbi poljedelskega ministrstva je vložila družba Leykam-Josefstal pritožbo na c. kr. upravno sodišče in je utemeljevala pritožba s tem, da bi vodosilna uprava na Završnici s svojimi bajerji utegnila škodljivo vplivati na obrat družbenih vodnih naprav v Medvodah in da se ta ckolnost ni dovolj zvedenško vpoštevala v vodoprnem postopanju zaradi koncesije za napravo na Završnici. Dne 1. t. m. se je vršila o tej pritožbi javna razprava pri upravnem sodišču na Dunaju, katere se je udeležilo le poljedelsko ministrstvo po svojih zastopnikih, ne pa tudi zastopniki udeleženih strank. Upravno sodišče je takoj objavilo razsodbo, da se izpodbijana koncesija zavoljo pomanjkljivega postopanja razveljavi. Pomanjkljiva so bila posebno zvedenška mnenja o projektiranih bajerjih na Završnici in o njih vplivu ne samo na pridobljene vodne pravice drugih marveč tudi v javnem oziru. Celo vodopravno postopanje radi naprav na Završnici se bo moralo tedaj iznova vršiti.

Razpuščeno društvo. Akademično društvo „Adrija“ v Pragi je razpuščeno; njegovo imetje je pristojna oblast zasegla.

ZADNJE VESTI.

Zlomljen odpor glavue ruske armade.

Zadnje vesti ne pripuščajo nobenega dvoma več, da je zlomljen odpor glavne ruske sile. Na južnem krilu v večdnevni bitki pri Limanovu, na severu od naših zaveznikov pri Lodzu in sedaj tudi ob Azuri popolnoma poražen, vsled našega rodiranja preko Karpatov z juga ogrožen, je sovražnik pričel s splošnim umikanjem, ki ga skuša kriti, trdovratno se boreč ob vznožju Karpatov. Tu napadajo naše čete na črti Krosno—Zakliczyn. Na ostali fronti je zasledovanje v tiru.

Od Rusov napovedana ofenziva proti Sleziji in Poznanjskemu se je popolnoma razbila.

Lepo solnčno stanovanje

z eno sobo, kuhinjo velikim vrtom in drugimi pritiklinami oddam takoj.

J. Zmet Kranj.

Lovro Rebolj v Kranju.

20 52—46

Glavni trg

Ravnokar mi je došla **velika zaloga storjene obleke za moške**, kakor tudi za **ženske pelerine**, monteljni i. t. d. Priporočam vljudno sl. občinstvu zalogo in svojo delavnico na **Glavnem trgu**. Postrežba točna in solidna.

Kokriško predmestje

v lastni hiši **zaloga šivalnih strojev in potrebščin**. Ravno tam **gostilna**, kjer točim najboljša vina in pivo ter postrežem vedno z **dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili**.

Imam tudi obrt za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhacker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovžu,
je slavnemu občinstvu vsak de-
lavni dan od 8. ure zjutraj do 5.
ure popoldne in ob nedeljah do-
poldne na razpolago.

**Spominjajte se
Rdečega križa**

Kupujte ostanke!

**Najstarejša
trgovina**

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča za

jesensko sezijo

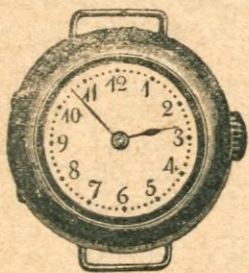
svojo bogato zalogo zimskega modnega blaga, sukna za ženske obleke, bar-
henda za bluže in obleke, zimskih ševijotov, kamgarnov in lodnov, kakor
tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti, ogrinjalke
in pleteni robci najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske srajce, jo-
pice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Kupujte ostanke!

3 52-48

9-49

Najbolje in najceneje se kupi pri trdki

RUDOLF RUS

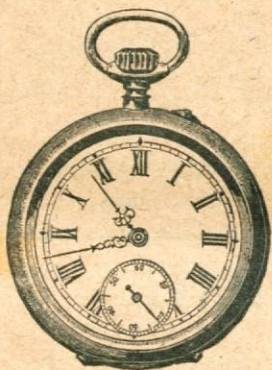
v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885

**Prva in največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine.**

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

8 52-49

**Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kraniskem okraju!**

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
352.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 1/2% na leto
in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
kega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1913. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 442 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4 1/2%

brez odbitka rentne-
ga davka, katerega
plačuje hranilnica iz
lastnega. Narasle in
nedvignjene vložne
obresti pripisuje h ka-
pitalu vsakega pol leta
— to je dne 30. junija
in dne 31. decembra
— ne da bi bilo treba
vlagateljem se zgla-
šati radi tega pri hra-
nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
lastnega rezervnega zaklada mestna občina
Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev, ter župnišča cerkveni
denar.**

Ta najstarejši denarni
zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do
4. ure popoldne.